

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы қауіпті әскери қызметті болғызбау туралы келісімді бекіту туралы

Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 11 маусымдағы N 560 Заңы

Пекинде 2002 жылғы 23 желтоқсанда жасалған Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы қауіпті әскери қызметті болғызбау туралы келісім бекітілсін.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен
Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы
Қауіпті әскери қызметті болдырмау туралы
Келісім

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі (бұдан әрі Тараптар деп аталатын)

өздерінің тату көршілік, достық қарым-қатынастарын қолдауға және дамытуға, екі ел қарулы күштері арасындағы өзара сенім білдіру мен ынтымақтастықты нығайтуға ұмтылыстарын растай отырып,

егемендік пен аумақтық тұтастықты өзара құрмет тұту, Тараптар мемлекеттерінің ішкі істеріне араласпау, тең құқық және өзара сенім білдіру қағидаттарын негізге ала отырып,

қауіпті әскери қызметтен, жанжалдардан туындайтын қауіпті әскери қызметті болдырмау және оларды тиісті бейбіт құралдармен шешу қажеттігіне сенім білдіре отырып,

1996 жылғы 26 сәуірде қол қойылған Қазақстан Республикасы, Қырғыз Республикасы, Ресей Федерациясы, Тәжікстан Республикасы және Қытай Халық Республикасы арасындағы Шекара ауданында әскери саладағы сенімді нығайту туралы келісімді негізге ала отырып,

бейбіт уақытта олардың бір-біріне жақын жерлерде қызметін жүзеге асыруы кезінде өз қарулы күштері қызметшілерінің (техникасының) тұрғылықты халықты және объектілерді қауіпсіздігін қамтамасыз етуге ұмтыла отырып, төмендегілер туралы келісті:

1-бап. Терминдер мен айқындамалар

Осы Келісімде мынадай терминдер мен айқындамалар пайдаланылады:

1. "Қауіпті әскери қызмет" адамдардың құрбан болуына немесе екінші Тарап мемлекетінің материалдық шығындарына әкеліп соқтыруы немесе Тараптар

мемлекеттері арасындағы қарым-қатынастың шиеленісуіне әкеліп соқтыруы мүмкін күтпеген жағдайларға байланысты немесе абайсыз жасалатын, бейбіт уақытта шекара ауданындағы Тараптар қарулы күштері қызметшілерінің (техникасының) іс-қимылын білдіреді.

2. "Қарулы күштері" Қазақстан Республикасы үшін - Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері (Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметін қоса); Қытай Халық Республикасы үшін - Қытай халық азаттық армиясы.

3. "Қызметшілер" Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің кез келген әскери қызметшісін немесе қызметшісін білдіреді.

4. "Техника" Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің кез келген кемесін, ұшағын немесе жер бетінде жүретін құралын білдіреді.

5. "Кеме" Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің кез келген жауынгерлік кемесін немесе көмекші кемесін білдіреді.

6. "Ұшақ" ғарыштық аппараттарды қоспағанда, Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің кез келген әскери ұшу аппаратын білдіреді.

7. "Жер бетінде жүретін құрал" Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің құрлықта пайдалануға арналған кез келген техникасын білдіреді.

8. "Лазер" электрондардың, атомдардың немесе молекулалардың мәжбүрлі сәуле шығаруына негізделген инфрақызыл немесе ультракүлгін диапазондардағы кез келген қарқынды когерентті жоғары бағытталған электромагнитті сәуле шығару көзін білдіреді.

9. "Ерекше назар аударылатын аудан" қарулы күштердің қызметшілері (техникасы) орналасқан, жанжал туындауы неғұрлым ықтимал немесе ондай жағдай орын алған және Тараптар ол жерде осы Келісімге сәйкес шаралар қабылдайтын, Тараптар өзара айтқындайтын ауданды білдіреді.

10. "Басқару жүйесіне кедергі жасау" Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің қызметшілеріне (техникасына) басшылық жасауды қамтамасыз ететін дабылдар және ақпараттар беру құралдары мен жүйелерінің жұмыс істеуін қиындататын, тоқтататын немесе шектейтін іс-қимылдарды білдіреді.

11. "Күтпеген жағдайлар" көзделуі немесе қандай да бір іс-шаралармен алдын алу мүмкін емес төтенше жағдайларды білдіреді. Мәселен, авариялық жағдайлардан, тиісті қызметшілер мүшесінің науқастануынан немесе табиғи апатты құбылыстардан туындаған жағдайлар.

12. "Жауынгерлік атыстар" Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің атыс қаруынан, зеңбіректен оқ атуын, зымыран ұшыруын білдіреді.

13. "Азаматтық халық" шекара аймағында тұратын және Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің құрамына кірмейтін кез келген азаматтық адамды білдіреді.

14. "Объектілер" Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің техникасы болып табылмайтын ғимаратты, құрылыстарды, байланыс, көлік құралдарын, ауыл

шаруашылығы қызметінің объектілерін және азаматтық мақсаттағы инфрақұрылымның басқа да объектілерін білдіреді.

2-бап. Қауіпті әскери қызметті болдырмаудың негізгі қағидаттары

1. Тараптар осы Келісімді іске асыруда түрлері осы Келісімнің 3-бабында айқындалған қауіпті әскери қызметті болдырмауды басты мақсат деп санайды.

2. Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің қызметшісі өзара қауіпсіздікті қамтамасыз ету мүддесімен олардың бір біріне жақын жерде жүзеге асыратын қызметі кезінде сақтық танытуы қажет.

3. Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің қызметшілері қауіпті әскери қызметті және әскердің күнделікті қызметі (әскерлердің қозғалысы, оқу-жаттығу жауынгерлік атыстар, ұшақтардың ұшуы және т.б.) барысында туындайтын салдарларды болдырмау үшін тиімді қауіпсіздік шараларын алдын ала қабылдайды.

4. Қауіпті әскери қызметтен болатын жанжалдар туындаған жағдайда Тараптар күш көрсетуді немесе оны қолдануды болдырмай, олардың таралмауын және тоқтатуды қамтамасыз ету үшін шаралар қабылдайды және мұндай жанжалдарды консультациялар арқылы шешеді.

3-бап. Қауіпті әскери қызметтің түрлері

Өзара қауіпсіздік мүдделерінде Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің қызметшілері қауіпті әскери қызметтің мынадай түрлерін болдырмауға бағытталған қажетті шараларды алдын ала қабылдайды:

1. Бір Тарап мемлекетінің қарулы күштері қызметшілерінің (техникасының) күтпеген жағдайларға байланысты немесе басқа да абайсыз себептер бойынша жасалатын екінші Тарап мемлекеті аумағының шегіне кіруі.

2. Тараптардың бірі лазерді, оның сәуле шығаруы екінші Тарап мемлекетінің қызметшілеріне, азаматтық халқына, техникасы мен объектілеріне зиян келтіруі мүмкін етіп қолдануы.

3. Ерекше назар аударылатын аудандағы екінші Тарап мемлекеті қарулы күштері қызметшілерінің (техникасы) іс-қимылының екінші Тарап мемлекетінің қызметшілері мен азаматтық халқына зиян келтіруі не оның техникасы мен объектілеріне нұқсан келтіруі мүмкін болатындай қиындауы.

4. Екінші Тарап мемлекетінің қызметшілері мен азаматтық халқына зиян келтіруге не техникасы мен объектілеріне нұқсан келтіруге әкеп соғатындай басқару желілеріне кедергі жасау.

4-бап. Екінші Тарап мемлекеті аумағының шегіне кіру кезіндегі іс-қимыл тәртібі

1. Егер күтпеген жағдайларға байланысты немесе басқа да абайсыз себептер бойынша бір Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері (техникасы) екінші Тарап мемлекеті аумағының шегіне кіруі мүмкін немесе кірген болса, онда осындай

жағдайды бірінші анықтаған кез келген Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері :

а) байланыс орнату және қалыптасқан жағдайдың мән-жайлары туралы екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілерін хабардар ету үшін күш-жігер жұмсайды ;

б) тиісті нұсқауды сұратады (береді).

2. Бір Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері екінші Тарап мемлекеті аумағының шегіне кіруі мүмкін немесе кірген болса, онда қалыптасқан жағдайға қарай кіруді жүзеге асырған қызметшілер (техниканы басқарушы қызметшілер) кіруді болдырмау немесе аумақты тастап шығу немесе екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері белгілеген орынға бару үшін шаралар қабылдайды.

3. Бір мемлекетінің қызметшілер белгіленген орынға келісімен оларға:

а) елшілік жанындағы әскери атташе аппаратымен немесе өз елінің консулдық өкіметімен мүмкіндігінше жылдам байланысуына мүмкіндік беріледі;

б) болуының тиісті жағдайлары жасалады және техниканың сақталуы қамтамасыз етіледі ;

в) олардың аумақ шегінен шығуын жеңілдету мақсатында олардың техникасын жөндеуге, сондай-ақ мүмкіндігінше қысқа мерзімде аумақты тастап шығуды жүзеге асыруына көмек көрсетеді ;

г) қызметшілерінің болуы, техниканың сақталуы мен жөнделуі жөніндегі шығыстар , сондай-ақ қызметшілерінің (техниканың) мемлекет аумағы шегінен шығуын қамтамасыз етумен байланысты қызметтерге ақы төлеу жөніндегі шығыстар қызметшілері (техникасы) екінші Тарап мемлекеті аумағының шегіне кірген Тарап қаражаттары есебінен жүзеге асырылады.

5-бап. Лазерді қолдану кезіндегі іс-қимыл тәртібі

1. Бір Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшісіне (техникасына) жақын жерде бола тұра лазер қолдануға ниеттенсе және бұл қолдану екінші Тарап мемлекетінің қызметшілеріне, азаматтық халқына зиян келтіретін болса не қарулы күштер техникасы мен объектілеріне нұқсан келтіретін болса, лазер қолдануға ниеттенген Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшісі ол туралы екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің тиісті қызметшілерін хабардар ету үшін алдын ала шаралар қолданады. Кез келген жағдайда лазер қолдануға ниеттенген Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері тиісті қауіпсіздік шараларын қабылдайды.

2. Егер Тараптардың бірі қарулы күштерінің қызметшілері екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері лазер қолдануы оған немесе азаматтық халыққа зиян келтіруі не оның техникасы мен мемлекет объектілеріне нұқсан келтіруі мүмкін деп санаған жағдайда, ол осындай қолданысты тоқтату мақсатында екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілерімен байланыс орнату және хабардар ету үшін алдын

ала шаралар қабылдайды. Егер осындай хабарлама алған Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшісі лазерді хабарламада көрсетілген ауданға жақын жерде нақты қолданған жағдайда, ол тиісті мән-жайларды анықтауды жүргізеді. Егер оның лазерді қолдануы екінші Тарап мемлекеті қызметшілеріне, азаматтық халқына, техникасы мен объектілеріне нақты зиян келтіруі мүмкін болса, ол осындай қолдануды тоқтатады.

3. Лазер қолдану туралы хабарлама осы Келісімнің ажырамас бөлігі болып табылатын осы Келісімге қосымшада көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

6-бап. Ерекше назар аударылатын аудандардағы іс-қимыл тәртібі

1. Тараптардың әрқайсысы қауіпсіздіктің неғұрлым жоғары деңгейін қамтамасыз ету мүдделерінде екінші Тарапқа кез келген ауданды ерекше назардағы аудан ретінде айқындау туралы уағдаласуды ұсынуы мүмкін.

Уағдаласушы Тарап осы ұсыныстармен не келіседі, не бас тартады. Тараптар келіскен жағдайда келісім жасалады.

2. Айқындалған ерекше назардағы ауданда болатын Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері осы Келісімнің қосымшаларына сәйкес байланыс орнатады және оны қолдайды, сондай-ақ осындай қызметтің салдарынан туындауы мүмкін қауіпті әскери қызметті болдырмау және кез келген жанжалды реттеу үшін кейінірек Тараптар келісуі мүмкін кез келген басқа да шараларды алдын ала қабылдайды.

3. Тараптың әрқайсысы айқындалған ерекше назар аударылатын ауданға қатысты уағдаластықтың қолданылуын тоқтатуға құқылы. Осы құқықты пайдалануға ниет білдірген Тарап екінші Тарапқа осындай уағдаластықтың қолданысын тоқтату күні мен уақытын қоса алғанда, осындай ниеті туралы уақтылы хабарламаны осы Келісімнің 9-бабының 3-тармағында көзделген байланыс арнасы бойынша береді.

7-бап. Басқару желілеріне кедергі келтіруді тоқтату үшін іс-қимыл жасау тәртібі

1. Бір Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшісіне (техникасына) жақын жерде бола тұрып, оған және азаматтық халқына зиян келтіруі немесе оның техникасы мен объектілеріне нұқсан келтіруі мүмкін, өздерінің басқару желілеріне кедергілерді анықтағанда, егер ол осы кедергілер осы Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілерінен (техникасынан) болған деп жорамалдаса, ол туралы екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің тиісті қызметшілеріне хабарлайды.

2. Егер осындай ақпаратты алған Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері осы басқару желілеріне кедергілер шынында да оның іс-қимылынан туындағанын анықтаған жағдайда, ол осындай кедергілерді тоқтату мақсатында дереу алдын ала шаралар қабылдайды.

8-бап. Жауынгерлік атыстар жүргізу кезінде іс-қимыл жасау тәртібі

1. Жауынгерлік атыстарды жүргізетін Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері екінші Тарап мемлекетінің аумағына оқтардың, снарядтардың, зымырандардың кездейсоқ түсуіне және оның қызметшілеріне, азаматтық халқына, техникасы мен объектілеріне нұқсан келтіруге жол бермеу жөнінде шаралар қабылдайды.

2. Егер бір Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілері екінші Тарап жүргізетін жауынгерлік атыстар оның қызметшілеріне, азаматтық халқына, техникасы мен объектілеріне нұқсан келтіргенін анықтаған жағдайда, онда ол бұл туралы екінші Тарапты хабардар ету үшін алдын ала шаралар қабылдайды.

3. Жауынгерлік атыстарды қайта жүргізу тиісті қауіпсіздік шаралары қабылданғаннан соң жүзеге асырылады.

4. Жауынгерлік атыстар тоқтатылғаннан кейін, жауынгерлік атысты жүргізген тарап қауіпті әскери қызметі барысында туындалған нұқсанды өтеу үшін шаралар қабылдайды.

9-бап. Ақпарат алмасу тәртібі

1. Осы Келісімнің ережелерін орындау мақсатында Тараптар мемлекеттерінің қарулы күштері осы Келісімнің қосымшасында көзделгеніндей байланысты орнатады және қолдайды.

2. Тараптар мемлекеттерінің қарулы күштері осындай қызметтің салдарынан туындауы мүмкін қауіпті әскери қызметтер немесе жанжалдар туралы, сондай-ақ осы Келісімге қатысты басқа да мәселелер бойынша тиісті ақпаратты уақтылы алмасады.

3. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Бас штабы осы баптың 2-тармағында көрсетілген ақпаратты Қазақстан Республикасындағы Қытай Халық Республикасының Елшілігі жанындағы әскери атташе аппараты арқылы береді. Қытай Халық-азаттық армиясының Бас штабы осындай ақпаратты Қытай Халық Республикасындағы Қазақстан Республикасының Елшілігі жанындағы әскери атташе аппараты арқылы береді.

10-бап. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

1. Осы Келісім Тараптардың арасында, және Тараптар мен басқа мемлекеттер арасында қолданылып жүрген басқа да келісімдер мен уағдаластықтар құқықтары мен міндеттемелерін қозғайды.

2. Осы Келісім қандай да бір үшінші Тарапқа қарсы бағытталмаған. Егер осы Келісімнің қолданыс аясына жататын жанжал бір Тараптың көршілес елі аумағының шегінде болса, онда бұл Тараптың осы елмен тиісті шаралар қабылдауға қатысты консультация жүргізуге құқығы бар.

3. Осы Келісімінің қолданыс аясына жататын қауіпті әскери қызмет нәтижесінде туындаған зиянды өтеу халықаралық құқықтың жалпыға бірдей қабылданған қағидаттары мен нормаларына сәйкес жүзеге асырылады.

11-бап. Кездесулер және консультациялар

1. Осы Келісім күшіне енген күнінен бастап бір жылдан кешіктірмей Тараптардың өкілдері оның ережелерін іске асыру, сондай-ақ өз қарулы күштерінің қауіпсіздігін неғұрлым жоғары деңгейде қамтамасыз етудің ықтимал жолдарын қарастыру үшін к е з д е с е д і .

2. Бұдан әрі осындай кездесулер, егер қажет болған кезде Тараптар шұғыл кездесулер өткізуді келіспесе, екі жылда бір рет өткізілетін болады.

12-бап. Осы Келісімнің күшіне енуі

1. Осы Келісім оның күшіне енуі үшін қажетті мемлекетішілік рәсімдерді Тараптардың орындағандығы туралы соңғы жазбаша хабарлама алынған күнінен бастап күшіне енеді. Осы Келісімнің оған қосымшасымен бірге қолданысын Тараптардың бірі бұл туралы екінші Тарапқа жазбаша хабарлағаннан кейін алты айдан с о ң т о қ т а т а а л а д ы .

2. Тараптардың өзара уағдаластығы бойынша осы Келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін, олар осы Келісімнің ажырамас бөлігі болып табылатын жеке хаттамалармен ресімделеді. Көрсетілген хаттамалар осы Келісім үшін көзделген т ә р т і п п е н кү ш і н е е н е д і .

3. Осы Келісімнің ережелерін түсіндіру немесе қолдану кезінде даулар мен келіспеушіліктер туындаған жағдайда, Тараптар оларды өзара консультациялар және келіссөздер арқылы шешеді.

Пекин қаласында 2002 жылы желтоқсан айының 23 жұлдызында қабылданды, әрқайсысы қазақ, қытай және орыс тілдерінде екі данада жасалды, және барлық мәтіннің күші бірдей. Осы Келісімнің ережелерін түсіндіруде келіспеушіліктер туындаған жағдайда, Тараптар орыс тіліндегі мәтінге жүгінеді.

Қазақстан Республикасының *Қытай Халық Республикасының*
Үкіметі үшін *Үкіметі үшін*
Қазақстан Республикасының Үкіметі мен
Қытай Халық Республикасының Үкіметі
арасындағы Қауіпті әскери қызметті
болдырмау туралы келісімге
қосымша

Байланыс орнату және оны қолдау тәртібі

1. Осы Келісімді жүзеге асыру мақсатында Тараптар мемлекетінің қарулы күштері, қажет болған кезде мыналардың:

- а) ерекше назар аударылатын ауданда болатын тиісті қолбасшылар;
- б) тиісті кемелердің, ұшақтар экипаждарының, жер бетінде жүретін құралдардың, құрлық бөлімдерінің немесе бөлімшелерінің командирлері ¹ ;
- в) бір Тарап ұшақтары экипаждарының командирі мен екінші Тараптың әуе қозғалысын басқару және бақылау пункттерінің командирлері арасындағы байланысты

орнату және оны қолдау үшін барлық жағдайды қамтамасыз етеді.

¹ командир - кемеге, ұшаққа, жер бетінде жүретін құралдарына, құрлық бөлімдеріне немесе бөлімшелеріне қолбасшылық етуге уәкілетті адамды білдіреді

2. Радиобайланыс орнату мақсатында жағдайға қарай мынадай жиіліктер п а й д а л а н ы л а д ы :

а) Тараптар мемлекеттерінің ұшақтары арасында не бір Тарап мемлекетінің ұшақтары мен екінші Тараптың әуе қозғалысын басқару және бақылау пункттерінің арасында - УҚТ диапазонында 128,5 МГц, (124,0 МГц, 130,0 МГц - қосалқы), не ҚТ диапазонында 7390,0 кГц (5040,0 кГц - қосалқы) жиілігінде; алғашқы байланысты орнатқаннан кейін жұмыс алмасуы 128,5 МГц не 7390,0 кГц жиілігінде жүзеге а с ы р ы л а д ы ;

б) Тараптар мемлекеттерінің шекара кемелері арасында және шекара кемесі мен жағалау арасында - УҚТ диапазонында 48,6 МГц немесе ҚТ диапазонында 4500,0 кГц ж и і л і г і н д е ;

в) Бір Тарап мемлекетінің шекара кемесі мен екінші Тарап мемлекетінің ұшағы арасында - УҚТ диапазонында 128,5 МГц (124,0 МГц, 130,0 МГц - қосалқы); алғашқы байланысты орнатқаннан кейін жұмыс алмасуы 128,5 МГц жиілігінде жүзеге а с ы р ы л а д ы ;

г) жер бетінде жүретін құралдар немесе Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің құрлық бөлімшелері арасында - УҚТ диапазонында 46,1 МГц (47,9 МГц - қосалқы) жиілігінде немесе ҚТ диапазонында 4503,0 кГц (6915,0 кГц - қосалқы) жиілігінде;

д) УҚТ диапазонында радиобайланысты жүзеге асыру кезеңде амплитуда немесе жиілік модуляция әдісі қолданылады; ҚТ диапазонында жоғары бүйірдегі белдеу қ о л д а н ы л а д ы .

3. Байланыс орнату үшін мынадай шақыру белгілері қолданылады:

Қазақстан Республикасының кемесі - монарх		Қытай Халық Республикасының кемесі - итбалық (Хайбао)
---	--	---

Қазақстан Республикасының ұшағы - крыло		Қытай Халық Республикасының ұшағы - сұңқар (Сюньин)
---	--	---

Қазақстан Республикасының әуе қозғалысын басқару және бақылау пункті - бригадир		Қытай Халық Республикасының әуе қозғалысын басқару және бақылау пункті - Тайшань
---	--	--

Қазақстан Республикасының		Қытай Халық Республикасының
---------------------------	--	-----------------------------

құрлық бөлімі немесе бөлімшесі | құрлық бөлімі немесе бөлімшесі -
- ф а к т о р | ж е р (Д а д и)

4. Тараптар радиобайланыстың болмауы олардың қауіпті әскери қызметі нәтижесінде жанжалға тартылған қарулы күштері қызметшілері (техникасы) үшін қауіп-қатерді ұлғайтуға қабілетті екенін мойындайды. Осындай жанжалға қатысатын Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің қызметшілері:

а) екінші Тарап мемлекетінің қызметшілерімен радиобайланысты орнату мүмкін болмаған жағдайда немесе радиобайланыс болғанымен, түсінісу мүмкіндігі болмаған жағдайда осы Қосымшаның Қосымша белгілер кестесінде қамтылған белгілердің көмегімен байланысты жүзеге асыру жөнінде күш-жігер жұмсайды;

б) екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілерімен байланыс орнату мүмкін болмаған жағдайда өз қарулы күштерінің басқа да бөлімдерімен байланыс орнатуға алдын ала шаралар қабылдайды, ал олар, өз кезегінде жанжалды шешу мақсатында екінші Тарап мемлекеті қарулы күштерінің қызметшілерімен байланыс орнату жөнінде шаралар қабылдайды.

5. Тараптардың кемелері арасындағы байланыс және кеме мен жағалау арасындағы байланыс 1965 жылғы Халықаралық белгілер жиынтығында көзделген белгілер мен сөз тіркестерін пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Ұшақтар арасындағы байланыс ұстап алушы және ұстап алынған әуе кемесі үшін белгіленген және 1944 жылғы Халықаралық азаматтық авиация туралы конвенциясының (Чикаго конвенциясы) 2-қосымшасында (Ұшу ережесі) қамтылған белгілер мен сөз тіркестерін пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Қосымша ретінде осы Ереженің Қосымша белгілер кестесінде қамтылған белгілер мен сөз тіркестері пайдаланылуы мүмкін.

6. Тараптар мемлекеттері қарулы күштерінің ұшақтары өздерінің арасында көрінетін байланысқа түскенде, олардың экипаждары 128,5 МГц (124,0 МГц, 130,0 МГц - қосалқы) жиілігін тыңдайды. Егер ұшақ экипаждарына ақпарат алмасу қажет болып, бірақ ортақ тілде байланыс орнату мүмкін болмағанда, онда осы Қосымшаның 5-тармағында көрсетілген сөз тіркестерін немесе көрінетін белгілерді пайдалану арқылы негізгі ақпаратты беруге немесе берілген нұсқауларды қабылдағанын растауға әрекет жасайды.

Қосымша белгілер кестесі

А. Белгілер (сөз тіркес.тері) мәні	В. Ұшақ үшін көзбен шолу белгісі	С. Сөз тіркестері	Д. Айтылуы	Е. Тиісті жауапты іс-қимылдар
------------------------------------	----------------------------------	-------------------	------------	-------------------------------

1. Сіз біздің мемле.	Күндіз және түнде: ұстаушы ұшақ ұстап	"Close to territory"	Клоус ту тәритори	Ұсталынатын Ұшақ мем.
----------------------	---------------------------------------	----------------------	-------------------	-----------------------

кеттік аума. алынатын ұшақпен
ғымызға қатар бағытта
тікелей қауіпсіз аралықта,
жақындықта. бір қанаттан екінші
сыз

лекеттік
шекарадан
бұрылып
кетеді

қанатқа тербеледі,
бірдей уақыт аралы.
ғында аэронавигация.
лық оттармен сирек
жыпықтауды орындай.
ды, содан соң көл.
денең жазықтықта
екі жағына да ұшу
сызығынан шамамен
10⁰ бұрылыстармен
бірнеше рет
"ирелеңдеуді"

орындайды

2. Сіз біз. Күндіз және түнде:
дің мемле. ұстаушы ұшақ ұстап
кеттік ау. алынатын ұшақпен
мағымыздың қатар бағытта қа.
шегіне уіпсіз аралықта, бір
кірдіңіз қанаттан екінші қа.

"Territory Тэритори
entered" энтэрд Ұсталынған
ұшақ ұстап
алушы
ұшақтың
нұсқауымен
жүреді.

натқа тербеледі,
бірдей уақыт аралы.
ғында аэронавига.
циялық оттармен
сирек жыпықтауды
орындайды, бір мез.
гілде бір қанаттан
екінші қанатқа шай.
қалады, содан соң
көлденең жазықтықта
ұсталынатын ұшақ
жағына 15-20⁰ қиғаш.
тықпен айналуды
орындайды. Жақындасу
аса сақтықпен, бірақ

қанаттардың өрісінен
жақын емес, 10 - 15
метрлік биіктікте
төмендеумен немесе
жоғарылаумен жүзеге
асырылады. Ұсталынған
ұшақ белгі алғанын
растағанға дейін
немесе радиобайланыс
орнатылғанға дейін

қайталансын.

3. Маған қону қажет	Күндіз және түнде: ұшақ аэронавигациялық оттармен жиі қайталанатын жыпық тауларды орындайды және бір қанаттан	"Request landing"	Риквэст Лэндинг	Ұстап алушы ұшақ ұсталынған ұшаққа көмек көрсетеді.
---------------------	---	-------------------	-----------------	---

бір қанатқа тербеле
отырып, бір мезгілде
жағылған шамдарын
шығарады, одан кейін
тік жазықта "ире.
лендеуді" баяу

орындайды.

4. Радио байланысты 128,5 МГц немесе 128,5 МГц немесе 124,0 МГц немесе 130,0 МГц жиілікте немесе 130,0 МГц жиілікте орнатуды сұраймын	Күндіз де түнде де 128,5 МГц немесе 124,0 МГц немесе 130,0 МГц жиілікте байланыс орнату мүм. кін емес, ұшақ бір қанатынан екінші қанатына тербеле отырып, аэронавигациялық оттарын ұзақ және қысқа жыпықтауларды кезек-кезек үзіксіз орындайды.	"Radio contact"	Рэдио контакт	Сұратушы ұшаққа, кемеге, әуе қозғалысын басқару және бақылау пунктіне осы сөз тіркесі белгісінің қабылдануы расталады. Байланыс
---	---	-----------------	---------------	---

орнатылған.
нан кейін

радиобайла-
нанысты
жүзеге
асыру үшін
128,5 МГц
жиілігіне

көшу керек.

5. Менің Жоқ
ұшағым
сіздің
кемеңізге
128,5 МГц
немесе
124,0 МГц,
немесе
130,0 МГц
жиілігінде
радиобайла-
ныс орнату.
ды ұсынады

"Radio
contact"

Рэдио
контакт

Ұшақ пен
кеме осы
сөз тірке.
сін алмасу
жолымен
радиобайла-
ныс орната-
ды, екеуі
де радио-
байланысты
жүзеге
асыру үшін
128,5 МГц
жиілігіне

көшеді.

6. Мен Жоқ
өзімнің
басқару
желілерімде
қауіпті ке-
дергілер
деңгейін
байқаймын
(сөз тіркесі
орнатылған
жиілікте
беріледі)

"Stop
interfe-
rence"

Стоп ин.
терфирэнс

Мән-жайлар
анықталады
және қажет
болған жағ.
дайда қа-
уіпті ке-
дергілер
туғызатын
кез келген
іс-қимылдар
тоқтатылады.

7. Мен жос. Жоқ
парлаған
лазерді қол-
дану осы ау-
данда қауіп

"Laser
danger"

Лэйзер
дэнджер

Қызметші.
лерге, аза-
маттық ха-
лыққа зиян
немесе тех.

тудыруы мүм.
кін (сөз
тіркесі ор.
натылған
жиілікте
беріледі)

никаға нұқ.
сан келті.
руді бол.
дырмау үшін
тиісті
шаралар

қабылданады.

8. Мен қа. Жоқ
уіпті лазер.
лік сәуле.
лендіру дең.
гейін бай.
қаймын (сөз
тіркесі ор.
натылған
жиілікте
беріледі)

"Stop
laser"

Стоп
лэйзер

Мән-жайлар
анықталады
және қажет.
ті жағдайда
қызметші.
лерге, аза.
маттық ха.
лыққа зиян
немесе тех.
ника мен
объекті.
лерге нұқсан
келтіруі
мүмкін ла.
зердің кез
келгенін
қолдану
тоқтатылады.